

SPOROČILO ZA JAVNOST

Celje, dne: 27. november 2018

Cinkarna Celje predstavila Oceno ekološkega tveganja in načrtovane ukrepe

Letos je na lokaciji aktualne proizvodnje Cinkarne v Celju potekala izvedba Ocene ekološkega tveganja za vodotoka Hudinja in vzhodna Ložnica zaradi vtoka onesnažene podtalnice. Cilj ocene je bil ugotoviti, ali nekontrolirana kontaminacija iz podzemne vode vpliva na ekosistem. Kemijske analize rečne vode niso pokazale negativnega učinka. Ekološki preizkusi na onesnaženi podtalnici na mestu vtoka v vodotok pa kažejo na poslabšanje ekološkega stanja rek. Izvajalec CDM Smith je za ukrepanje navedel več priporočil. Cinkarna Celje bo z deli pričela takoj po prejemu vseh ustreznih dovoljenj s strani pristojnih služb v državi.

Ocena tveganja za zdravje ljudi (2017)

V letih 2016 in 2017 je bil ugotovljen znaten učinek na podtalnico na območju Cinkarne Celje zaradi povišanih koncentracij potencialno škodljivih snovi, še zlasti cinka, arzena in klorobenzena, katerih vrednosti so presegale veljavne mejne vrednosti za kakovost tal in podtalnice. Ugotovljene so bile tudi povišane vrednosti bakra, svinca in kadmija. Na osnovi vzorčenja tal je razvidno, da je onesnaženje povzročilo odlaganje odpadkov iz nekdanjih proizvodnih obratov in da ne izvirajo iz aktualne proizvodnje na tej lokaciji.

Sosednji reki Hudinja in V Ložnica delujeta kot hidravlični pregradi, zato lahko izključimo možnost, da onesnažena podtalnica vpliva na območja na drugi strani vodotokov. Vendar onesnažena podtalnica na območju proizvodnje Cinkarne prispeva k izmerjenemu onesnaženju površinske vode v rekah. K temu prispevajo tudi znane onesnažene lokacije na nasprotnem bregu reke in drugi neopredeljeni viri, ki se nahajajo ob reki navzgor od obrata Cinkarne Celje.

Ocena tveganja za zdravje ljudi dopolnjena z Oceno ekološkega tveganja (2018)

Tokratna Ocena ekološkega tveganja dopolnjuje Oceno tveganja za zdravje ljudi iz leta 2017. Temelji na nizozemskem Zakonu o zaščiti tal in Ukrepih za sanacijo onesnaženih tal. Ti zagotavljajo smernice za uporabo najboljših praks ter intervencijske vrednosti najbolj škodljivih snovi za oceno tveganja onesnaženih tal in podtalnice. Ta pristop smo izbrali, ker nizozemski standardi (t.i. Duch list) navajajo mejne vrednosti za največ parametrov, definirajo kriterije za izvajanje ukrepov in se mednarodno uporabljajo.

Postopki ocene

Da bi lahko opisali morebitne ekološke učinke onesnažene podtalnice, ki se izliva v sosednji reki, smo leta 2018 izvedli naslednje postopke:

1. Vzorčenje podtalnice,
2. vzorčenje površinske vode na različnih lokacijah (da bi določili kemijsko obremenitev obeh potokov, preden tečeta ob mejah proizvodnje in po tem),
3. vzorčenje obstoja drobnih vodnih živali, ki so nepogrešljive za delovanje vodnih ekosistemov,
4. opravili ekotoksikološko vzorčenje v HI coni,
5. izdelali in preizkusili računalniški model za določitev obremenitve vodotokov.

Meritve smo izvedli zaradi primerjave ocenjenih obremenitev z onesnaževali v rečni vodi in podtalnici. Z računalniško podprtim modelom smo ocenili količine onesnažil, ki prihajajo s podtalnico v vodotoka. Z namenom zbiranja podatkov, ki smo jih potem obdelali z modelom, smo

Celje, dne: 27. november 2018

v tej kampanji namestili 13 novih vodnjakov za spremljanje podtalnice, vzeli vzorce tal za kemijsko analizo in rentgensko mikroanalizo, izvedli obsežne meritve v podtalnici na že obstoječih vodnjakih ter opravili hidrokemijske izračune.

Rezultati Ocene ekološkega tveganja in predvideni ukrepi

CDM Smith je pripravil Oceno ekološkega tveganja za omenjena področja in predvidel ukrepe, ki jih bomo zasledovali:

1. Kemijska analiza rečne vode ni pokazala negativnega učinka, so pa ekološki preizkusi, ki smo jih izvedli na onesnaženi podtalnici na mestu vtoka v vodotok, potrdili poslabšanje ekološkega stanja rek Hudinje in Ložnice.
2. Na lokaciji pri mostu čez Kidričevo cesto rezultati kažejo na negativni vpliv na vodne rastline. Razlog sta cink, ki izhaja iz območja aktualne proizvodnje Cinkarne iz do sedaj še neznanega vira in arzen, ki izhaja iz desnega brega Hudinje. Naslednji naš korak bo ugotoviti, kaj predstavlja vir cinka.
3. Na lokaciji stika stare struge Voglajne z Ložnico manjka vrsta rakov, kar pripisujemo vtoku podtalnice, onesnažene z arzenom. Ukrepali bomo z namestitvijo hidravlične zapore, s črpanjem in čiščenjem vode naslednjih 5 do 10 let in pri tem ves čas izvajali monitoring. Ukrepe je potrebno uskladiti z Ministrstvom za okolje in prostor (MOP) ter pridobiti ustrezna dovoljenja.
4. Na lokaciji pred iztokom v Ložnico v Hudinjo bomo postavili hidravlično zaporo, 5 do 10 let izvajali črpanje, čiščenje in monitoring ter tako preprečevali vnos cinka in klorobenzena. Za klorobenzen bomo izvedli še dodatne raziskave. Tudi te ukrepe je potrebno uskladiti z MOP in pridobiti ustrezna dovoljenja.
5. Na ostalih treh lokacijah s povečano koncentracijo cinka moramo še potrditi prenos v Ložnico. Trenutni ukrep bo vzpostavitev monitoringa za od 5 do 10 let.

Podjetje je za predlagane ukrepe rezerviralo zadostna finančna sredstva, še naprej pa bo skrbelo tudi za odprto komunikacijo in javnost obveščalo o načrtovanih aktivnostih.

O podjetju:

Cinkarna v Celju deluje 145 let in je trenutno vodilna v domačem kemijsko predelovalnem sektorju. Zaposluje približno 900 ljudi in letno ustvari več kot 189 milijonov evrov prometa, od tega skoraj 90 odstotkov na tujih trgih.

Ima zelo širok proizvodno – prodajni program. Osrednji program predstavlja prodaja različnih tipov pigmenta titanovega dioksida (TiO₂), ki ga zaradi optičnih lastnosti uporabljajo industrije lakov, barv, plastike, laminatov, papirja... Dopolnjuje ga ultrafini titanov dioksid, ki ga kupci vgrajujejo v visokotehnološke izdelke (samočistilni sistemi, katalizatorji, sončne kreme,...). TiO₂ vgrajujemo tudi v praškaste lake (lak brez organskih topil za zaščito in niansiranje različnih vrst materialov) in masterbatche (koncentrat dodatkov za vse vrste plastičnih materialov). Med vidnejšimi prodajnimi skupinami so še okolju prijazna zaščitna sredstva za rastline, proizvodi za gradbeništvo in proizvodnja sistemov za agresivne medije (gumiranje, tefloniziranje kovin).